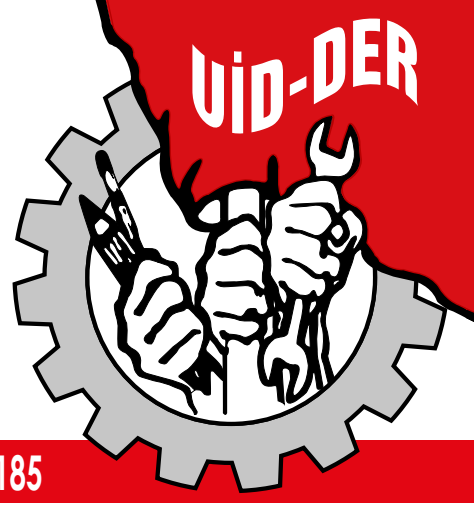

Yaşasın İşçilerin Uluslararası Mücadele Birliği

işçi dayanışması

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni

• Eylül 2023 • No: 185

Hayat Pahalılığına
Düşük Ücretlere
Vergi Soygununa
Kıdem Tazminatının Tırpanlanmasına
Sendikasılaştırmaya
Ekonomik Yıkımın Bedelinin Emekçilere Ödetilmesine
Sermayenin ve İktidarın Saldırılarına

Birlikte Karşı Duralım!

[Instagram](https://www.instagram.com/uid_der)

[YouTube](https://www.youtube.com/uidderorg)

[Facebook](https://www.facebook.com/uid_der)

[Facebook](https://www.facebook.com/uidderorg)

www.uidder.org

Sermayenin ve İktidarın Saldırılarına Birlikte Karşı Duralım!

İşçiler, emekçiler, kardeşler!

2018'den bu yana uçurumdan aşağı yuvarlanan Türkiye ekonomisi adeta üstümüze çöktü. Hayat pahalılığı öyle bir noktaya ulaştı ki aldığımız ücretten hiçbir şey anlamaz olduk! Ay sonunu nasıl getireceğimizi düşünme düşünme içimiz kararıyor.

2019'dan bu yana enflasyon hızla tırmanıyor, ücretlerimiz eriyor, alım gücümüz düşüyor. Fakat son iki yılda enflasyon öyle bir hal aldı ki market raflarında etiketler günlük değişir oldu. Pazarcular tezgâhlarındaki sebze-meyvelerin fiyatını yazmaya utanır, yarım kilonun, tane-nin fiyatını yazar oldu. Pazara, markete gitmek artık gözümüzü fena halde korkutuyor. Mutfaklarımızda yangın var! Öte yandan İstanbul başta olmak üzere tüm kentlerde ortalama kiralar asgari ücret seviyesini yakaladı. Mazotun, benzinin litresi rekorlar kırıyor. Toplu taşımaya gelen zamlar neredeyse evden dışarı çıkmayı lüks haline getirdi. Kış gelmeden faturalar, okullar açılmadan eğitim masrafları aileleri kara kara düşündürmeye başladı...

Bizim durumumuz buyken siyasi iktidar, ekonomik sorunların ha bugün ha yarın çözüleceğini, hep birlikte düze çıkacağımızı iddia ediyor. İktidarın emrindeki TÜİK, gerçek enflasyon oranlarını gizlemek için türlü hilelere, oyunlara başvuruyor. Ama yalanlar, hileler iliklerimize kadar hissettiğimiz gerçekleri karartmaya yetmez. Hepimiz biliyoruz ki bizi daha da zorlu zamanlar bekliyor.

Nitekim daha önce market arabasını önüne katıp alışveriş yaparak fiyatların ne kadar uygun olduğunu göstermeye çalışan Erdoğan, bugünlerde "halkımızın bizar olduğu" yani bıkıp usandığı hayat pahalılığı sorunundan bahseder oldu. Daha düne kadar Türkiye'nin "şahlanma ve atılım dönemi"ni yaşadığından, tez zamanda refah ve zenginliğe ulaşacağımızdan bahseden iktidarın bugün ağız değiştirmesi boşuna değildir. Peki, halkı canından usandıran hayat pahalılığının sorumlusu kim? Hayat pahalılığıyla mücadele ettiğini söyleyen iktidar doğruyu söylüyor mu?

Kardeşler,

İktidar yıllardır sorunlarımızın geçici olduğu masalları anlatıyor, sabretmemizi, dişimizi sıkmamızı istiyor. Peki, gerçekte ne oluyor? Enflasyon, hayat pahalılığı, yoksulluk kalıcılaşıyor. Borç yükümüz büyüyor, geçinebilmek için fazla mesailer, ek işler yetersiz, çalışma koşullarımız katlanılmaz hale geliyor. **Çünkü mevcut siyasi iktidar, yıllardır Türkiye'yi ucuz işgücü cenneti yapmaya, patronlar sınıfının kârını büyütme, sınırsız zenginleşmeye, yağmaya odaklanmış durumdadır. İşçi ve emekçileri yoksulluğa sürükleyen politikalar izlemekte, yarattığı ekonomik yıkımın bedelini de yine işçi ve emekçilere ödetmektedir.** Nasıl mı?

Türk-İş, Ağustos ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırının 12 bin 198 liraya, yoksulluk sınırınınsa 39 bin 733

liraya yükseldiğini açıkladı. 2024'e kadar geçerli olan asgari ücretse 11 bin 402 lira. Yani işçiler sadece yoksullukla değil açlıkla boğuşuyor. Ama siyasi iktidar "enflasyonla mücadele" adı altında 2024'le birlikte asgari ücrete yılda iki yerine bir kere zam yapmayı, böylelikle asgari ücretlilerin yanı sıra tüm toplu sözleşme zamlarını da düşük tutmayı planlıyor. İşçiler için bu saldırının anlamı açık değil midir?

Öte yandan ücretlerimize zam geldiğinde gelir vergisi dilimleri aynı oranda yükseltilmiyor, bilinçli olarak düşük tutuluyor. Ücretlerimizden doğrudan kesilen gelir vergisi sinsi yöntemlerle arttırılıyor. Kâr rekorları kıran patronlara vergi muafiyeti getirilirken bizim zaten düşük olan ücretlerimizden alınan verginin yükseltilmesi adil midir?

7 Temmuzda yüzde 8 olan KDV oranı yüzde 10'a; yüzde 18 olan KDV oranı ise yüzde 20'ye yükseltildi. Sabun, bebek bezi, tuvalet kâğıdı gibi kimi temel ürünlerde KDV yüzde 8'den yüzde 20'ye çıkarıldı. Ardından akaryakıtta ÖTV vergisi arttırıldı, harçlar yükseltildi. Peki, pırlantadan, elmadan, lüks yatlardan ÖTV almayan devletin çiftçinin mazotundan, toplu taşımada kullanılan benzinden aldığı vergiyi arttırmasının anlamı nedir? Zengin patronlarla yoksul işçi ve emekçilerin tükettikleri ürünlere aynı oranda KDV ödemesi hakkaniyetli midir?

Siyasi iktidar bir soygunu da kıdem tazminatını fiilen gasp ederek yapıyor. Kıdem tazminatına tavan uygulaması getirilen 12 Eylül darbesinden bugüne kıdem tazminatı tavanı asgari ücretin 7,5 katından 1,75 katına kadar geriledi. En yüksek devlet memurunun emeklilik ikramiyesine karşılık gelen kıdem tavanı AKP iktidarı döneminde kamu çalışanlarının ücretlerinin iyice düşürülmesi nedeniyle adeta kuşa döndü. Eski kuşak işçilerin ev alabildiği kıdem tazminatının bu iktidarın tavan oyunuyla tırpanlanıp fiilen yok edilmesi bize ne anlatır?

Tüm bunlar işçi sınıfına yönelik apaçık yoksullaştırma politikaları değilse nedir? Bütçede oluşan yüz milyarlarca liralık açığı kapatmak için işçi ve emekçilerin kursağında ki lokmaya göz dikmek ekonomik yıkımın bedelini işçiye ödetmek değil midir? "Rasyonel politikalara dönüş" adı altında ekonomik yıkımın faturası işçiye kesilirken sermaye sınıfını sınırsızca kayırmak neyin rasyonelliğidir?

İşçi kardeşler,

Yeni açıklanan sendikalılık oranlarının da gösterdiği gibi aslında en temel sorunumuz, örgütsüzlük! Sermaye sınıfı biz işçilerin örgütsüzlüğünden istifade ederek adeta köpeksiz köyde değneksiz geziyor. İşçilere kölece çalışma koşullarını dayatıyor. Bu koşullarda iktidar yoksulluğu, hayat pahalılığını, iş cinayetlerini, depremi, seli kaderle, fitratla, dış güçlerle açıktır ve sorumluluğu üzerinden atıyor. İstihdamı korumak bahanesiyle patronlara kredi kolaylığı getiriyor, teşvik desteği veriyor, sayısı 10 milyonu aşan işsizlerden esirgediği İşsizlik Sigortası Fonu-

nu patronlara peşkeş çekiyor. Kur korumalı mevduat gibi uygulamalarla zenginleri daha da zengin ederken, kamu kaynaklarını sermaye sınıfına akıtırken, sıra emekliye, işçiye, emekçiye gelince “kaynak yok” diyor.

Aynı iktidar bu haksızlıklara itirazımızı boğmak için elinden geleni yapıyor, demokratik ve siyasal haklarımızı ortadan kaldırıyor. Yapay kutuplaştırma politikalarıyla emekçileri Kürt Türk, Alevi Sünni, AKP’li CHP’li diye bölerek, birbirine düşürerek kendisinin ve sermaye sınıfının hoşuna gitmeyen her şeyi kolaylıkla yasaklıyor. Grevleri yasaklarla, işçi eylemlerini, direnişlerini polis şiddetiyle bastırmaya çalışan, hak arayan işçilerin önüne barikatlar diken, mücadeleci işçi ve sendikacıları gözaltına alıp tutuklatan bu iktidar değil midir? Ormanını, toprağını, deresini korumak isteyen emekçileri düşman gören, benzin zammını, elektrik kesintisini protesto eden emekçileri cezalandıran bu iktidar değil midir? İşçilerin zam talebini reddeden, işçileri işten atmakla cezalandıran kibirli patronları “hayırsever”, “baba” ilan eden bu iktidarın temsilcileri değil mi?

Kimden yana olduğunu her fırsatta gözümüze sokan, işçi ve emekçi düşmanlığında sınır tanımayan ama her seçimde, her dönemeçte, her hamlesinde emekçilerden destek isteyen bir iktidar var karşımızda. Bu iktidarın “sorunları yine biz çözeriz” demesi büyük bir aldatmacadan başka bir şey değildir. Sorunun kaynağı olanlar sorunları çözemezler. Dert de derman da bizdedir, kendi ellerimiz-

dedir. Ama kangrenleşen sorunlarımızı çözemiyorsak, sermayenin ve iktidarın saldırılarına karşı koyamıyorsak olaylara kendi sınıfımızın penceresinden bakamadığımız içindir. Aramızdaki ayrı gayırlığı bir kenara koyup kendi sınıfımızın saflarında, kendi sınıfsal taleplerimiz etrafında bir araya gelemediğimiz içindir. Toplumunu saran kasvetli ve boğucu atmosferin nedeni de budur.

İşçiler, emekçiler, kardeşler,

Bugün Türkiye’nin dört bir yanında, her sektörden işçiler eylemlerle, direnişlerle, iş bırakarak ücretlerini yükseltmek, çalışma koşullarını düzeltmek için mücadele ediyorlar. İşyerlerinde baskılara son verilmesi için, sendikalı olarak çalışmak için mücadele ediyorlar. Çok açık ki bu mücadeleyi aslında sadece kendi patronlarına karşı değil bir bütün olarak sermaye sınıfına ve siyasi iktidara karşı veriyorlar. Ama ne yazık ki bu mücadeleler örgütsüzlük koşullarında parçalı, dağınık ve cılız kalıyor, gerektiği ölçüde etki yaratamıyor. Çoğu kez anlamlı kazanımlarla sonuçlanmıyor. **Peki, bu mücadeleler birleşirse, işçiler aynı hedefler doğrultusunda dayanışma ve birlik içinde hareket ederse? Bu durumda işçi sınıfı olarak önüne geçilemez bir güç olacağımız, saldırılara karşı durabileceğimiz, haklarımızı koruyabileceğimiz açık değil mi?**

O halde mücadele örgütümüz ÜİD-DER’in çağırısına kulak verelim, işyerlerimizde, sendikalarımızda, mücadele alanlarında bir araya gelelim, **sermayenin ve iktidarın saldırılarına birlikte karşı duralım.** ■

İşçiler Siyaset Yapmasın mı?

■ Sancaktepe’den bir metal işçisi

Siyasi iktidarın ekonomi politikaları sonucu ücretlerimiz eridi, alım gücümüz iyice geriledi. Son dönemlerde ek zam talepleriyle çeşitli sektörlerde, işyerlerinde eylemler yapılıyor, işçiler greve çıkıyor. Bu eylemlerde kimi sendikacılar “biz siyaset yapmıyoruz” diyorlar. Neden bunu söylüyorlar?

İster sendikacı olsun isterse bir başkası, kim işçilere “biz siyaset yapmıyoruz” ya da “siyaset yapmayın” diyorsa bilelim ki yalan söylüyordur, işçilerin çıkarlarına zarar veriyordur. İşçilerin haklarını korumanın, yeni haklar elde etmenin, ücretlerini ve çalışma koşullarını iyileştirmenin yolu burjuva siyasetine karşı işçi sınıfının siyasetini yapmaktan geçer. Burjuva siyasetçiler değil midir masa başında asgari ücretimizi belirleyip, bizi sefalet ücretine mahkûm edenler? Çocuk bezinin bile KDV’sini arttıran onlar değil mi? Depremde evlerimizin başımıza yıkılmasına neden olan rant politikalarını hayata geçirenler, topraklarımızı, ormanlarımızı maden şirketlerine peşkeş çekenler onlar değil mi?

Patronlar sınıfı ve temsilcileri, kendi çıkarları için siyasetin en âlâsını yapıyorlar. Sıra işçilere geldiğinde ise “aman siyasetten uzak durun” diyorlar. Bu düzenin egemenleri ve siyasetçileri, hakkını arayan, sendikaya üye

olan, greve ya da direnişe çıkan işçiye “biz ekmeğimizin peşindeyiz, siyaset bizi ilgilendirmiyor” demeyi öğretti. İşyerlerinde ülke gündemiyle ilgili konuşulduğunda “siyaset yapmayalım arkadaşlar, işimize bakalım” söylemini öğretti. İşçilerin belleğine, “siyaset yapmak siyasetçilerin işidir” algısını kazıdı.

İşçi Dayanışması’nda siyasetle ilgili pek çok yazı yayımlandı bugüne kadar. “Siyaset nedir? Kimler siyaset yapar? Siyaset yapmak kimlerin işidir? İşçiler siyaset yapmaz mı? Sınıflar nasıl siyaset yapar?” sorularına yanıt verildi. “İşçilerin siyasetle işi olmaz” ya da “biz siyaset yapmıyoruz” diyenlerin yalanları ve işçilerin kendi sınıf siyasetini yapması gerektiği anlatıldı.

Biz işçiler, emekçiler ortak çıkarlara sahibiz. Bu nedenle ücretlerimizi yükseltmek, iş cinayetlerinde ölmek, ormanlarımıza, derelerimize sahip çıkmak için yan yana gelir, çeşitli faaliyetler düzenler; yeri gelir greve çıkar, yeri gelir meydanlara çıkar, yeri gelir kollarımızı açıp ağaçlarımızı kucaklar, sahip çıkarız. Bugün dillendirdiğimiz her bir talep siyasetin konusudur. Ortak çıkarlarımız uğruna giriştiğimiz her faaliyetin adıdır siyaset. Bazı sendika bürokratlarının söylemlerinin tersine, ekmeğimizi büyütme için, çocuklarımızın geleceği için kendi örgütlerimizde, sendikalarımızda sınıfımızın siyasetini yapmalıyız. ■

Hak İstiyorsak Sorumluluk Almalıyız

Dünyanın her yerinde işçiler, kitlesel protestolarla, grevlerle haklarını savunuyorlar. Baskıların artmasına, emeklilik hakkının gasp edilmesine, iş cinayetlerine, ücretlerin düşürülmesine, hayat pahalılığına karşı mücadele yürütüyorlar. Ne var ki Türkiye’de bu saldırıların katmerlisi olmasına rağmen ortaya güçlü bir tepki çıkmıyor. Bunun nedenlerini anlatan pek çok yazı yayımlandı İşçi Dayanışması’nda. Kuşkusuz ki bütün nedenler dönüp dolaşıp tek bir ana nedende birleşiyor: Örgütsüzlük... **İşçi sınıfı olarak örgütlü bir güce ulaşamadığımız sürece saldırılara topyekûn karşı koyamayacağımızı biliyoruz.** Peki bu, elimizin kolumuzun bağlı olduğu, hiçbir saldırıya karşı çıkamayacağımız, yapacak bir şey olmadığı anlamına mı gelir? Tek tek işçiler veya tek bir işyerindeki işçiler olarak bizim de sorumluluklarımız, yapabileceklerimiz hatıta bedeli ne olursa olsun yapmamız gerekenler yok mu?

Kendimize soralım. Mesela çalıştığımız işyerinde iş güvenliği önlemleri alınmadığında, yıllık izin hakkımız kullandırılmadığında, yasal sürenin üzerinde çalıştırıldığımızda tepkisiz kalmak çözüm müdür? Biliyoruz ki çoğu işçi yapılan haksızlıklara içten içe isyan etse de işsiz kalma korkusuyla sessiz kalıyor. İşten atılmak zaten ay sonunu zor getiren bir işçi için elbette ağır bir bedeldir. Fakat işsizlik korkusuyla sessiz kalmanın, baskılara direnmemenin sonucu her zaman işimizi koruyabilmek olmuyor. Hatta kimi durumlarda bedeli işsizlikten çok daha ağır olabiliyor ne yazık ki. Hatırlayalım, Amasra madeninde meydana gelen patlamadan sonra ölen işçilerin ailelerinin anlattıklarından işçilerin aslında patlama riskinin farkında olduğunu öğrenmiştik. Evet, işçiler tehlikeyi görmüş, durumu amirlerine bildirmişlerdi. Ama hiçbir önlem alınmaması karşısında işsiz kalma korkusuyla seslerini çıkaramamışlardı. Sonuçta örgütsüzlüğün ve sessiz kalmanın bedelini 43 maden işçisi canıyla ödedi.

Patronların işçilere haksızlık yaptığı, çoğu durumda yasalara dahi uymadığı doğrudur ve bu sınıfsal bir tutumdur. Yani patron patronluğunu yapıyor. Peki ya biz işçiler? İşçi olmanın gereğini yerine getirip hakkımızı arıyor muyuz? **Aslında her işçi birlik olduğunda, ortak bir ses çıkarabildiğinde sorunlarını çözeceğini bilir.** Ama örgütsüzlüğün getirdiği korku ve yalnızlık duygusuyla sorumluluk almaktan kaçınır. Oysa işçiler olarak sorumluluklarımız var.

Sorumluluk almamak sadece işyerlerinde değil hayatın her alanında canımızı yakan sonuçlar üretiyor. Baskı ve yasaklar, hayat pahalılığı, enflasyon, düşük ücretler... Bu sorunları nasıl aşacağız? Evet, sendikalarımız zayıf, siyasi bir gücümüz yok, örgütsüzüz ama bu durum kenara çekilmemiz için bir neden olabilir mi? **Örgütsüzlük aşılması gereken bir sorundur, bir şey yapmamamızın gerekçesi olamaz.** Eğer örgütsüzsek bunu aşmanın yollarını bulmak zorundayız. Her işçi “ben ne yapabilirim” sorusunu kendisine sormalıdır. İşyerinde sendika mı yok, sendikalaşmanın yolunu arayacaksınız; iş güvenliği önlemleri mi alınmıyor, ısrarla talep edeceksiniz; işyerinde Alevi-Sünni veya şu partili bu partili diye yapay bir kutuplaşma mı var, bunu aşmanın, birlik olmanın yolunu bulacaksınız; baskılar, yasaklar seni bunaltıyor mu, itiraz etmenin yolunu bulacaksınız...

Yani hak istiyorsak, almak için mücadele etmeliyiz. Mücadelenin de bir yolunu bulmak zorundayız. Kısa vadede sonuç alamayabiliriz, başarısız olabiliriz, işten atılabiliriz. Ama harekete geçmeden, yorulmadan, emek vermeden, bedel ödemeyi göze almadan hiçbir şey elde edemeyiz. Dahası Amasra örneğinde olduğu gibi daha da büyük bedeller ödemek zorunda kalırız.

Ne güzel demiş Nâzım Usta, “sen yanmasan, ben yanmasam, biz yanmasak nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa?” diye... **Yolumuz karanlıkta o yolu aydınlatmak için ışık bulmak, ışık olmak zorundayız. İşe kendimizden başlayacağız. Sınıfımızı, safımızı bilecek, sorumluluk almaktan kaçınmayacağız.** Gerektiğinde tek başımıza dahi sesimizi çıkarmaktan, haksızlığa karşı koymaktan korkmayacağız. Sonra bizim gibi düşünen bir kişi daha bulacağız. Geçmiş mücadele deneyimlerini öğreneceğiz ve öğreteceğiz ki yolumuzda bize ışık tutsun. İşte ÜİD-DER bunu yapıyor. ÜİD-DER’e gelen işçiler geçmişin mücadele deneyimlerini öğreniyor, bilinçleniyorlar. Bir araya geliyor, sorunlarını ve çözüm yollarını tartışıyorlar. Buradan öğrendikleriyle işyerlerinde işçi arkadaşlarıyla birlik olmak için uğraşıyorlar, mitinglere katılarak seslerini yükseltiyorlar. Örgütsüzlüğe boyun eğmeyi reddediyor, kendilerine çizilen kadere razı gelmiyorlar. Kendi kaderlerini ellerine almak için, çocuklarına iyi bir gelecek bırakmak için sorumluluk alıyorlar. ■

Pazar Yerinden Sesler:

“Ödenmeyecek! Ödemiyoruz!”

Mahallenin bütün kadınları pazar yerinde toplanmış, ceplerindeki paraları sayıyorlar, hesap yapıyorlar. Tezgâhlardaki sebze ve meyvelere baktıkça heyecanlanıyorlar. Çünkü o gün pazarcılarının indirim günü. Bir kadın anlatıyor: “Birden zabıta ekipleri gelmez mi? Bütün pazarcılarını toplayıp, götürmez mi? ‘Yasak!’ diye bağırıyorduk. ‘Yasak hanım, yasak!’ Gözümüzün önünde malları toplayıp götürdüler!” Öfkelenen kadınlar bağıra bağıra markete yürüyorlar. Market müdürü birbirine kenetlenen kadınların arasında sıkışıp kalıyor. Yüzü kireç gibi, korkudan tir tir titiyor. Kadınlar indirimin yasaklanmasının ve yeni zamların hesabını soruyorlar: “Her zaman sabreden biz mi olacağız?”, “Önce kocalarımızı işten çıkartın, sonra da fiyatlara zam yapın! Siz soyguncusunuz be!”, “Yağ, makarna, pirinç, şeker ne kadar oldu, haberin var mı?”, “Yetti artık! Bu defa fiyatları biz belirleyeceğiz. Mallara ancak geçen ayki etiket fiyatlarını öderiz. Anlaşıldı mı?” Marketin yakınlarındaki fabrikalardan metal işçileri de katılıyor kadınların arasına: “Aldığımız malların fiyatlarını belirleme hakkınızı kullanıyorsunuz. Doğru olanı yapıyorsunuz! Bu tıpkı bizim grev hakkımız gibi. Öyleyse: Ödenmeyecek! Ödemiyoruz! Çünkü bu, yıllardır yaptığımız alışverişlerde bizden çaldıklarımızın karşılığıdır!”

Hayat pahalılığına isyan eden emekçi kadınların ve işçilerin bu mücadelesi, İtalyan oyun yazarı Dario Fo'nun 1974'te yazdığı “Ödenmeyecek! Ödemiyoruz!” adlı oyunda anlatılıyor. Oyun, İtalya'nın çelik, metal ve otomobil fabrikalarıyla çevrili Torino kentindeki Fiat işçilerinin o dönemki grevlerine dikkat çekmek için yazılmış. Yüz binden fazla işçinin çalıştığı Fiat otomobil fabrikasında, 1960'lı yıllar boyunca etkili grevler gerçekleştirilmişti. Çünkü işçiler dizginsizce sömürülüyor, işsizlikle tehdit ediliyor, sendikalaşma engelleniyordu. Dünyanın pek çok ülkesinde ekonominin gidişatı kötüleşiyor, sosyal ve siyasal sorunlar artıyordu. Çelişkiler keskinleştikçe, öfke de büyüyüp yayılıyordu. İşçiler, emekçi kadınlar ve gençler başka türlü yaşamının yollarını arıyorlardı. Tarihe '68 işçi hareketi olarak geçen bu mücadelelerin İtalya'daki öncüsü Fiat işçileriydi.

İşçiler önce fabrikadaki kilit bölümlerde sonra tüm fabrikada üretimi durdurdular. Grev fabrikadan kente ve tüm ülkeye yayıldı, milyonlarca işçi mücadeleye katıldı. İşçile-

rin çocukları okullarında birleşiyor, enerjilerini işçi sınıfının mücadelesine akıtıyorlardı. Emekçi kadınlar mahallelerde örgütleniyor, mutfaktaki yangını söndürmek için marketlerde, pazarlarda eylemler yapıyorlardı. Bir araya geliyor, tepkilerini ortaklaştırıyor, zamları reddediyorlardı. Zamlara ve kirasını ödeyemeyen işçilerin evlerinden atılmasına karşı, beslenmenin ve barınmanın temel bir insan hakkı olduğunu anlatıyorlardı. Çocuk bakımı ve ev işleriyle yipranan kadınların, hayat pahalılığına karşı cesaretle mücadele etmesinin haklılığını savunuyorlardı. Oyunda bu kadınlardan biri kendisine engel olmaya çalışan eşine şöyle diyordu: “Kim bu emekçiler? Bu işçi sınıfı da kim? Biziz, biliyor musun? Yoksulluğumuzla, evlerinden atılan tüm bu insanların ortak umutsuzluklarıyla biziz. Gel de bak aşağıya! Gerçekleri görmek istemiyor gibi gözünü bantlamışsın sen!” O esnada pencerenin dışındaki manzarada, kadınların marketlerden aldıkları yiyecekleri polislerden kurtarmak için nasıl mücadele verdikleri görülmektedir.

Günümüze dönelim ve sınıfımızın penceresinden etrafımızda olan bitenlere bir bakalım. Hayat pahalılığı, düşük ücretler, yoksulluk, ağır çalışma koşulları, işsizlik, grev yasakları işçi ve emekçileri dört bir yandan kuşatmış durumda. Yaz aylarındaki zam sağanağı kışın çok daha sert geçeceğinin habercisi. Önümüzdeki süreçte başta doğal gaz olmak üzere tüm faturalar kabarcak. İğneden ipliğe tüm ihtiyaçlarımıza yapılan zamlara yenileri eklenecek. Okullar açılınca sırtımıza bir de eğitim masrafları yüklenecek. Fabrikalardaki ek zam talepleri yok sayılacak, grev mücadeleleri bastırılmaya çalışılacak. Bu saldırılara göğüs gerebilmenin yolu, mahallelerden fabrikalara işçi ve emekçilerin örgütlenmesi ve güçlerini birleştirmesidir. Unutmayalım ki, **patronların sahip olduğu zenginlik biz emekçilerden çaldıklarıdır.**

Emekçi kadınlar olarak, markette, pazarda, fabrikada, sendikada yani yaşamın her alanında bizden çalınanların hesabını sormamız gerek. **Yarattıkları yıkımın bedelini biz emekçilere ödetmek isteyenlere karşı hep bir ağızdan “ödemeyeceğiz!” diyebilmek gerek.** Sorumluluk alıp cesaretle öne çıktıkça, birlik oldukça sesimiz daha güçlü çıkacak. İşte o zaman hoşnutsuzluk duyduğumuz her şeyi değiştirmek için ihtiyaç duyduğumuz en temel şeye kavuşacağız; örgütlülüğe! ■

Dâhiyane Buluş: Ücret Zamlarını Azaltmak!

■ Tuzla'dan bir kadın işçi

2016'ya kadar asgari ücrete yılda iki kere zam yapılıyordu. 2016'daysa tek bir sefer zam yapıldı. Bu durum 2022'ye kadar böyle devam etti. Fakat son iki yıldır asgari ücrete yılda yine iki kere zam yapılıyor. Çünkü iğneden ipliğe her şeye fahiş zamlar gelince işçilerden yükselen sesleri kısmak maksadıyla asgari ücrete yıl ortasında da zam yapmak zorunda kaldılar. Fakat bugünlerde asgari ücrete yine yılda sadece bir kere zam yapılacağı konuşuluyor. Çünkü ücretlere zam yapılırken diğer bütün yaşamsal ürün ve hizmetlere de zam geliyormuş, bu da enflasyonu artırıyormuş. Ücretlere daha az zam yapılırsa enflasyon bu kadar yükselmezmiş! Nasıl? Enflasyonla mücadelede gerçeklerden de dâhiyane bir buluş, öyle değil mi?

Ekonomi uzmanları, siyasiler, bilcümle burjuva yazar-gizirler bir koro oluşturmuşlar, aynı şeyleri tekrar ederek bu yalanı doğruymuş gibi algılatmaya çalışıyorlar. Söz konusu uzmanların ve siyasi iktidarın bakış açısına göre zam isteyen emekliler, asgari ücretliler, işçiler piyasanın gerçeklerinden habersizler, bütçeye ne kadar büyük yük olduklarını hesaba katmıyorlar! Enflasyonun yükselmesi riskini büyütüyorlar. O halde yükün de riskin de ne olduğunu gösteren şu tabloya bir bakalım:

Meclisteki milletvekillerinin yaklaşık yüzde 75'inin sanayi alanında ve çeşitli sektörlerde işyerleri var. Bir milletvekilinin maaşı 73 bin 379 lira, yani asgari ücretin neredeyse 6 buçuk katı. Emekli olup halen milletvekiliği yapan vekillerin aylık geliri ise 125 bin 349 lira ve

bu da asgari ücretin 11 katı. Kamu bankalarının üst düzey yöneticilerinin maaşları yakın zamanda yüzde yüz artırılarak en düşük aylık ücret 200 bin liraya yükseltildi. Saray bütçesi 2023'te büyük bir zam gördü ve günlük 18 milyon liraya yükseldi. İşçilerin ücretlerinden yapılan kesintilerle oluşturulan işsizlik fonundan sermaye sınıfına aktarılan kaynaklardan, teşvik, vergi indirimini kıyaklarından bahsetmiyoruz bile. Asgari ücret ise gerçek enflasyonun altında bir zam gördü ve bir ay içinde açlık sınırının altına düştü! Üstelik IMF raporları bile enflasyonun ücretlere yapılan zamlar nedeniyle değil şirketlerin fiyatları yüksek tutması ve yüksek kârlar nedeniyle arttığını söylüyor.

Çok açık ki yük bizim sırtımızda ve siyasi iktidar bu yükü daha da büyütme istiyor. Biz işçi ve emekçiler yükselen enflasyon, ağır çalışma koşulları, siyasi iktidarın baskıları altında eziliyoruz. Ekranlarda konuşanların, gazetelerde yazanların yalanlarına kanmamalıyız. Yalanlara ve saldırılara birlikte karşı duralım, işyerlerimizde, sendikalarımızda daha yüksek ücret talebimize güç verelim. ■

Bütçe Açığı ve Üzerimizdeki Vergi Yükü

■ Ankara'dan bir sağlık işçisi

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının raporuna göre yılın ilk yarısında devlet bütçesindeki açık 483 milyar liraya ulaştı. Bütçedeki açık giderek büyüyor ve iktidar bütçe açığını sırtımızdaki vergi yükünü arttırarak kapatmaya çalışıyor. Bunun için dolaylı vergileri arttırıyor. 7 Temmuzda KDV ve ÖTV oranları arttırıldı, harçlar zamlandı, akaryakıttan alınan ÖTV 3 katına çıkarıldı, motorlu taşıtlar vergisinin (MTV) bu yıl iki kere alınmasına karar verildi. Böylece Temmuz ayında yüzde 76'sı dolaylı vergiler olmak üzere toplam 450 milyar lira vergi ödedik. Ödediğimiz ÖTV, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 130, harçlar yüzde 183, gelir vergisi yüzde 116 arttı! Yılın ilk 7 ayında ödediğimiz vergi miktarı ise 2 trilyon lirayı aştı! Ama bütçe dengesi öyle bozulmuş durumdaki bu fahiş artışlara rağmen açık kapanmıyor. Bizi yeni vergi artışları ve zamlar bekliyor. Peki, bütçe açığının sorumlusu biz miyiz ki yükünü biz çekmek zorunda bırakıyoruz?

Vergi adı altında emekçilerden toplanan paralar yap-işlet-devret usulü projeler üzerinden dövize endeksli garantilerle sermayeye aktarılıyor. Vergilerimizle Kur Korumalı

Mevduat (KKM) sahiplerine Hazine'den milyarlarca lira ödeniyor. Sadece Temmuzda Hazine'den KKM'ye aktarılan miktar 34,5 milyar lira! İktidarın ekonomi politikaları sonucu artan iç ve dış borçlar da bütçedeki açığı büyütüyor. Yılın ilk 6 ayında sadece faiz ödemeleri 275 milyar lira tutuyor! Bize tasarruf edin diyenler "itibarlarından" da tasarrufa yanaşmıyor. Bütün bunların bedelini de biz emekçiler ödüyoruz!

İşçiler, emekçiler, emekliler zaten gelirlerinin büyük bir bölümünü gelir vergisi adı altında devlete bırakıyorlar. Artan vergiler yüzünden her şey zamlanırken işçiler çocuklarının yemeğinden bile kısmak zorunda kalıyor. İşyerlerinde suyumuzu çıkarıp emeğimizi sömürenler daha da zenginleşirken biz giderek yoksullaşıyoruz. Siyasi iktidar seçimden önce ekonomik sorunların çözüleceğini, örneğin doğalgazın ve akaryakıtın ucuzlayacağını vaat ediyordu. Seçimden sonra ise ekonomik krizin faturasını bütün ağırlığıyla emekçilerin omuzlarına yıktı.

Geçtiğimiz günlerde sendikalar çeşitli kentlerde, işyerlerinde artan vergi yüküne karşı protestolar düzenlediler. Pek çok işyerinde düşük ücretlere karşı eylemler yapılıyor. Bu eylemleri birleştirerek kitlesel bir eyleme dönüştürmek saldırılara karşı durmanın yoludur. İşçi sınıfının örgütlü birliğini büyütme, sesimizi güçlendirmeliyiz. ■

İşsiz Fonu Patrona Akıtılıyor

■ Gebze'den bir işçi

İşsizlik fonunun esas işlevi, işsiz kalan işçilere iş bulana kadar ekonomik destek sağlamaktır. Ne var ki işsizlik fonundan yararlanabilmek için işçilerin belirli şartları yerine getirmesi gerekiyor. Önce yıllarca prim yatıracak, işten kendi isteğiyle ayrılmayacak, atılacak ve son 4 ay kesintisiz çalışmış olacak. Yani her işsiz bu ödenekten yararlanamıyor. TÜİK'in açıkladığı resmi işsizlik sayılarını baz aldığımızda bile çok az işçinin işsizlik maaşı alabildiğini görüyoruz. Örneğin Haziranda resmi işsiz sayısı 3 milyon 337 bin iken işsizlik ödeneğinden yalnızca 334 bin 627 kişi yararlandı. Yani işsiz olan her 10 kişiden 9'u işsizlik maaşı alamadı. Alabilenler ise çok düşük miktarlar alıyorlar. Temmuz ayında 367 bin 462 kişiye sadece 1 milyar 449 bin 815 lira ödenmiş. Yani kişi başına ortalama 3 bin 945 lira. Bir işsiz bu parayla nasıl geçinecek?

Bu yılın ilk 7 ayında patronlara yapılan "teşvik ve destek" ödemeleri 22,5 milyar lira, işsizlik ödeneği ödemeleri yaklaşık 11,5 milyar lira oldu. Patronlara ödenen para işsizlere ödenen paranın neredeyse iki katı... İşsizlere tahsis edilmesi gereken bu fon patronlara peşkeş çekiliyor. Üstelik patronlara aktarılan miktar sadece teşvik ve destek ödemeleriyle sınırlı değil. Aktif işgücü programları ve işbaşı eğitim programları adı altında dolaylı olarak patronlara milyarlarca lira aktarılıyor. İŞKUR verilerine göre bu programlar için 2022'de 13,7 milyar lira ödeme

yapılmış. 2023'ün ilk 7 ayında ise bu miktar katlanarak 26,8 milyar liraya çıkmış! Sözde "istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına" yönelik bu programlar gerçekte işçiler için kölelik, patronlar için bedava işgücü anlamına geliyor. İŞKUR aracılığıyla kursiyer olarak işyerlerine gönderilen işçiler işin niteliğine göre 3 ilâ 9 ay arasında değişen sürelerde bir anlamda "bedavaya" çalıştırılıyorlar. "Kursiyer" oldukları için emeklilik primleri yatırılmıyor, "cep harçlığı" adı altında işsizlik fonundan günlük ödeme yapılıyor. Bu işçilerin yaptığı işin işe alınan herhangi bir işçiden hiçbir farkı olmadığı halde patronların cebinden tek kuruş çıkmıyor!

İstihdamı arttırmak gibi bahanelerle her yıl bir önceki yılın prim gelirlerinin yüzde 30'u kullanılıyor. Bu oran geçtiğimiz günlerde Cumhurbaşkanı kararıyla yüzde 50'ye çıkarıldı. Böylece fonun daha büyük bir kısmı patronların hizmetine sunuldu. Şirketler son dönemlerde büyük kârlar açıklıyor; ihale, teşvik, vergi kolaylıklarıyla servetlerine servet katıyorlar. Seçimden sonra her şey zamlandı, işçilerden kesilen vergiler arttı. Desteğe ihtiyacı olan en başta işsiz işçilerdir. Zaten büyük kârlar elde eden patronlara kaynak aktarmak sınıfsal bir tutumdur. Yaşanan süreç apaçık gösteriyor ki siyasi iktidar patronlardan yanadır. Bu durumdan çıkartılacak sonuç haksızlıklara hep birlikte karşı durmak, örgütlenmek ve mücadele etmektir. ■

Şireci'de Konuşan Kim?

■ Avcılar'dan taşıma işçileri

Antep'te Şireci Tekstil işçileri düşük zam dayatmasına karşı iş bırakma eylemi yaptığında bir ziyaretçileri oldu: Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin. Daha önce bakanlık ve milletvekilliği de yapan Şahin "sizin sorunlarınızı çözmeye geldim" diye seslendi işçilere. Ama bakın neler dedi:

"Şireci dediğiniz adamı benim gözümde bir dinleyin. Sizin çocuklar okusun diye okul yapan bir adam. Bu Şireci, babasının adına cami yaptıran bir isim." İşçiler "açız, geçinemiyoruz" diyor, Şahin patronun yaptığı "hayır"lardan bahsediyor. Sanki işçilerin patronlardan talebi okul-cami yaptırmasıymış gibi! Biz bunlar için devlete zaten vergi vermiyor muyuz? Kaldı ki patronlar okul-cami vb. yaptırdığında masraflarını vergiden düşüyorlar. Peki, Şahin neden patron ile işçi arasındaki ilişkiyi çarpıtmaya çalışıyor?

Şahin, sendikayı suçlayarak "arada fitne çalışıyor, dedikodu çalışıyor" diyor. İşçi ve işverenin baba-oğul gibi olduğunu söylüyor. Bir baba ailesini daha iyi koşullarda yaşatmak için çalışır. Bunlarsa bizim sırtımızdan kazandıklarıyla lüks içinde yaşıyorlar. Ama ona göre patron "baba", hak isteyen işçinin sendikası fitneci! Patron "baba" değil patrandur, işçi de evlat değil emek gücünü ortaya koyan işçidir. Sendika işçinin birliğinin ifadesidir!

Şahin işçilerin düşmanını şöyle tarif ediyor: "Bu yaşa-

nanların nedeni ne sizsiniz ne Şireci. Yüksek enflasyon, satın alma gücü paritesi. Sayın Cumhurbaşkanımız iki yıllık süreçte bu enflasyonu tek haneye düşürdüğü zaman bu sorunların hiçbirisi kalmayacak." Sanki enflasyon gökten zembille indi! Siyasi iktidarın ekonomi politikalarıyla hiç ilgisi yok! Haydi diyelim ki öyle, peki enflasyonun ve hayat pahalılığının bedelini neden biz işçiler ödüyoruz? Madem iki yıl sabretmek gerekiyor, neden patronlar değil biz işçiler sabrediyoruz? İşçiler yoklukla boğuşacağına, bir zahmet patronlar kârlarından biraz olsun taviz verseler olmuyor mu?

Fatma Şahin'in söylediklerini aslında her gün duyuyoruz. Onun ağzından konuşan sermaye sınıfının kendisidir. Sermaye ve iktidar sahipleri el ele vermiş, medya ve her türlü araçla bizi kandırmaya, aldatmaya, susturmaya çalışıyorlar. Bizi sömüren patronu "baba" gibi görelim, hakkımızı aramayalım, ekonomik krizin faturasını ödemeye razı olalım, sesimizi çıkarmayalım istiyorlar. Bunun için söylemeyecekleri yalan, yapmayacakları oyun yok. Ama yanıldıkları bir nokta var. Bıçak kemiğe dayandığında hiçbir işçiyi öyle kolay kandıramazlar. Nitekim Şireci işçileri, Fatma Şahin'i susturdu ve taleplerinin arkasında durdu. Sonunda da hakkını aldı. İşçi sınıfı olarak gerçeklerin farkına vardığımızda, sadece bir fabrikada hakkımızı alacak güçte değil, onların zulüm düzenini yerle yeksan edebilecek güçte olduğumuzu bilelim. ■

İşçilerin Yoksulluk ve Felaket Üreten K

İngiltere: Hayat pahalılığına karşı grevler devam ediyor

İngiltere işçi sınıfı geçtiğimiz yıldan bu yana tarihi grevlerle mücadeleyi büyütüyor. İşçilere ve sendikalara yönelik saldırılarını yoğunlaştıran hükümet istediği sonuca varamayınca işçilerin talepleri doğrultusunda adım atmak zorunda kaldı. Rishi Sunak hükümeti, kamu sektöründeki grevleri bitirme umuduyla aylardır yanaşmadığı müzakereyi kabul ederek teklif ettiği zamları arttırmak zorunda kaldı. Ancak bunun da yeterli olmadığını söyleyen farklı sektörlerden işçiler mücadeleye devam ediyor.

Hükümetin yüzde 6'lık zam teklifini kabul etmeyen pratisyen hekimler 11-15 Ağustos tarihleri arasında greve gittiler. Sağlık emekçileri, hükümetten taleplerini karşılayacak düzeyde bir teklif gelmediği sürece grevlere devam edeceklerini belirtiyorlar. Grev oylamalarını sürdüren BMA üyesi pratisyen hekimler ise 19 ve 20 Eylülde gerçekleştirecekleri greve hazırlanıyorlar. 2008'den bu yana ücretlerinde yüzde 31,7'lik bir kesintiyle karşı karşıya olduklarını söyleyen uzman doktorlar da hükümetin teklifini kabul etmeyerek yeniden "grev" dedi. 24 ve 25 Ağustosta 48 saatlik grev gerçekleştiren uzman doktorlar ülke çapında hastane önlerinde dövizleri ve flamalarıyla taleplerini haykırdı. Çöküşün eşiğindeki Ulusal Sağlık Sisteminde (NHS) büyüyen sorunlar için de mücadele çağrısında bulunan doktorlar hükümetin müzakerelere yanaşmaması durumunda 19 ve 20 Eylül ile 2, 3 ve 4 Ekim tarihlerinde de greve gideceklerini duyuruyorlar.

RMT üyesi demiryolu işçileri, geçtiğimiz yazdan bu yana ücretlerin yükseltilmesi, emeklilik haklarının korunması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi talebiyle mücadeleyi sürdürüyor. 14 ayrı demiryolu şirketinde çalışan on binlerce demiryolu işçisinin grevleri devam ediyor. 26 Ağustosta ulusal demiryolu ağlarında greve giden RMT üyesi 20 bin işçi, 2 Eylülde de greve gidecek. RMT'li işçiler demiryolu patronlarının ülke genelinde yaklaşık bin bilet gişesini kapatma planına da öfkeli. Uygulanması durumunda binlerce kişiye işini kaybettirecek, başta engelli ve yaşlılar olmak üzere pek çok yolcu için demir-

yoluyla seyahati erişilemez hale getirecek bu plan, 31 Ağustosta başbakanlık binası önünde gerçekleştirilen eylemle protesto edildi. ASLEF üyesi binlerce tren sürücüsü de RMT üyesi demiryolu işçilerinin ardından grev kararı aldı. 26 Nisandan bu yana işverenlerden tek bir kelime bile duymadıklarını, hükümetinse 6 Ocaktan bu yana kendileriyle herhangi bir temasta bulunmadığını söyleyen ASLEF üyeleri 1 Eylülde greve çıkacak. 2 Eylüldeyse hiçbir üyesi fazla mesaiye kalmayacak. Hükümet ve patronlar, demiryolu sektöründe devam eden ve diğer sektörlerde de ilham ve cesaret veren mücadelenin kazanımla sonuçlanmasını bir tehlike olarak görüyor. Ancak mücadeleciler demiryolu işçileri saldırılara karşı grev silahını kuşanmaya devam ediyor.

Yunanistan: Orman yangınları ve göçmen karşıtlığı protesto edildi

Dünyanın pek çok ülkesinde işçi ve emekçiler ekolojik krizin, iklim değişikliğinin ve rant politikalarının yıkıcı sonuçlarını yaşıyor. Özellikle yaz aylarında artık "sıradan" bir hâl alan orman yangınları felakete dönüşüyor. Yunanistan'da Temmuzdan bu yana aralıklarla süren yangınlar Ağustosta da devam etti. Ülkenin farklı noktalarında çıkan yangınlara 21 Ağustosta göçmenlerin yoğun olarak bulunduğu Meriç Bölgesi eklendi. Türkiye sınırından Yunanistan'a göç eden binlerce göçmenin yaşadığı alanda aralarında çocukların da bulunduğu en az 26 insan yaşamını yitirdi.

Doğa yıkıma uğrarken, yerleşim yerleri yok olurken, onlarca insan alevlerin içinde kalırken felaketten beslenen egemenler ırkçı saldırılara ve provokasyonlara hız verdi. Yangının sorumlusunun göçmenler olduğunu söyleyen faşist güçler, yangınlar devam ederken göçmen avına çıktı. Televizyonlardan ve sosyal medyadan sürekli kundakçılıkla suçlanan göçmenler hedef haline getirildi. Tüm dünyada olduğu gibi Yunanistan'da da büyük bir acı, yokluk ve yoksullukla mücadele eden göçmenler günah keçisi ilan edildi.

Ancak bu oyuna gelmeyen, göçmenlerin değil gerekli

Kapitalizme Karşı Mücadelesi Sürüyor!

önlemleri almayan, iklim krizinin büyümesine sebep olan egemenlerin suçlu olduğunu bilen sendikalar, sosyalistler ve mücadeleci işçiler Atina'da bir araya geldi. 24 ve 26 Ağustosta meydanlara çıkan binlerce işçi ve emekçi, "Savaş uçaklarına değil, itfaiyeye para harcayın", "Adalet" şiarlarını yükseltti. 26 Ağustosta Parlamento binası önünde gerçekleştirilen eylemde, hükümetin müteahhitlere ve şirketlere para akıtırken, orman yangınlarına yetersiz müdahalesi protesto edildi. Eksik ve yetersiz ekipmanla çalışan itfaiyenin güçlendirilmesi talep edildi. Göçmen karşıtlığı yaparak gerçek sorumluların saklanamayacağını haykıran binlerce işçi, göçmenlerle dayanışmayı büyütme çağrısı yaptı.

Japonya ve Güney Kore: Emekçiler radyasyonlu suyun okyanusa boşaltılmasını protesto etti

Japonya'da 2011'de yaşanan deprem ve tsunaminin ardından Fukuşima'da bulunan Dayıçi Nükleer Santrali tahrip olmuştu. Yüksek miktarda radyasyonun yayılmasıyla felaketin boyutunu daha da büyüten santralde 1,3 milyon ton radyoaktif su birikmişti. Bu suyun okyanusa boşaltılmasına karar veren Japon egemenleri, felaketi büyütme devam ediyorlar. Tüm dünyadan yükselen tepkilere rağmen radyasyonlu su, 24 Ağustosta okyanusa boşaltılmaya başladı.

Yıllardır kampanyalar örgütleyen, uluslararası alanda mücadeleyi büyütme çağrılarını yapan Doro-Çiba sendikasına üye demiryolu işçileri başta olmak üzere mücadeleci işçiler bir kez daha alanlara çıktı. Tokyo'da bir araya gelen emekçiler Kişida hükümetini protesto etti. Zehirli suların okyanusa boşaltılmasının bir an önce durdurulmasını talep etti.

26 Ağustosta ise Güney Kore'nin başkenti Seul'de yaklaşık 50 bin emekçi bir araya gelerek bu karara karşı tepkilerini dile getirdi. Kendi ülkelerindeki egemenlere seslenen on binlerce emekçi, okyanusları zehirleyen, insan ve canlı yaşamını tehdit eden bu kararı engellemek için adım

atılmasını talep etti. Seul'deki eylemin yanı sıra "Deniz Japonya'nın çöp kutusu değildir", "Zehirli suyu salmayı bir an önce bırakın" yazılı pankartlarla Japon Büyükelçiliği önünde eylem yapmak isteyen 16 kişi gözaltına alındı.

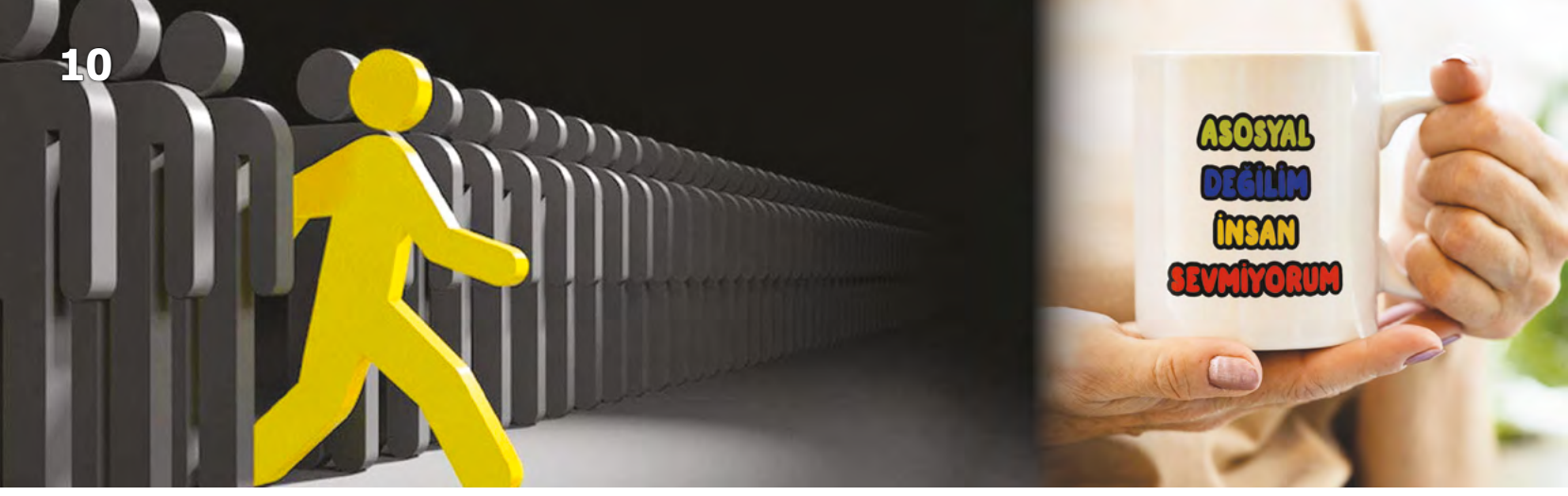
Kapitalizm doğayı ve insan yaşamını hiçe sayıyor, felaket üstüne felaket üretiyor. Bu akıldışı sistem milyarlarca insanı açlık ve sefaletle mahkûm ediyor. Kâr hırsı, emperyalist savaşlar, ekolojik kriz yaşamı ve dünyayı karanlığa boğuyor. Dünya işçi sınıfının kapitalist sistemin çarklarını kırıp bu gidişata dur demesi hayati önem taşıyor.

Suriye: Emekçiler baskılara, yoksulluğa ve yolsuzluğa hayır diyor!

Suriye'de savaşın ve yoksulluğun pençesindeki emekçiler hükümetin akaryakıt sübvansiyonlarını kaldırdığını açıklamasıyla birlikte Süveyda, Dera ve Lazkiye kentlerinde grev ve protesto gösterilerine başladı. 17 Ağustostan bu yana kentlerin çeşitli bölgelerinde kırktan fazla protesto gösterisi düzenlendi. Baskılara rağmen emekçiler 28 Ağustosta da eylemlerine devam etti.

Ülkede kriz derinleşiyor, nüfusun yaklaşık yüzde 90'ı yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Suriye lirası sürekli değer kaybediyor, enflasyon durmaksızın artıyor. Kimi emekçilerin aylık ücretleri 20 dolara kadar gerilemiş durumda. Ülkede ilaç bulmak giderek güçleşiyor. Birçok kentte emekçiler elektrige ulaşmakta zorlanıyorlar. 6 Şubat depremlerinin yaraları sarılmayı bekliyor.

İşçi ve emekçiler sorunlarının çözülmesini istiyorlar. Ekonomik taleplerin yanı sıra baskılara son verilmesi ve hapse atılan muhaliflerin serbest bırakılması gibi siyasal taleplerini de dile getiriyorlar. Barış içinde, yerinden yurdundan göç etmek zorunda kalmadan yaşamak isteyen emekçiler rejimin değişmesi gerektiğini savunuyorlar. Baas rejimi ise protesto gösterilerinin devam ettiği kentlerin giriş çıkışlarını kapatarak, baskı ve zorbalıkla emekçileri sindirmeye çalışıyor. Suriyeli emekçiler mahkûm edildikleri koşullara tepkilerini dile getirmeye devam ediyor. ■

Gençliğimizi Çalıyorlar, Peki ya Toplumsal Değerlerimizi?

Son dönemlerde “asosyal değilim, insan sevmiyorum” gibi sözler kullanılır oldu. Bu sözü kullananlar insanların çıkarıcı, bencil, kıskanç olduğunu söylüyor ve sosyalleşememe, topluma karışamama durumlarını bununla gerekçelendiriyorlar. Bu söylem çoğunluğun düşüncesini oluşturmuyor. Ama egemenler sanki gerçek durum buymuş gibi özellikle sosyal medyada bu tarz söylemleri öne çıkarıyor, hatta tişörtlere, kupalara bastırıp piyasaya sürüyorlar. Çünkü kapitalistler insana ait toplumsal değerleri; sevgi, hoşgörü, arkadaşlık, birlik, dayanışma gibi değerleri aşındırmak, bu değerlere saldırarak insanın toplumsal olan yanını parçalamak istiyorlar.

Elbette bu ideolojik saldırı yöntemi yeni değil. Özellikle 1980’li yıllardan itibaren sermaye sahipleri emekçi sınıfların hayatına karabasan gibi çöken kapitalizmi aklamak ve bu sisteme karşı tehdit olarak gördükleri toplumsal başkaldırıların önünü kesmek için bireyciliği parlatmaya, bencillik, rekabet gibi duyguları körüklemeye girişti. Doğası gereği toplumcu olan insan, saçılan bu zehirli düşüncelerle adeta kuşatıldı. Bu topraklarda da 12 Eylül darbesi sonrası, “sen kendini kurtar”, “aman kimseye güvenme” sözleriyle yetişen genç kuşaklar arasında güvensizlik, rekabet ve çatışma hali büyütüldü. İnsan içine çıkmak istemeyen, başkasının düşüncelerine değer vermeyen, empati kuramayan ama aynı zamanda değer görmek, anlaşılacak ve anlam bulmak isteyen bir gençlik var edildi.

Egemenler her dönem emekçi gençliği kendi yürüngeşi altına almaya çalışır. Kimi zaman baskıyla, kimi zaman milliyetçi söylemlerle, kimi zaman savaşa sürerek, kimi zamansa sinsi bir biçimde beyinlere yerleştirdiği bireysel kurtuluş hayalleriyle. Fakat **ne yaparlarsa yapsınlar her çağ, her dönem insanların hayatına dokunmak isteyen, kendi küçük dünyalarında boğulmaya direnc göstererek toplumun çıkarı için çalışan, bundan onur ve mutluluk duyan gençler çıkardı bağrından.**

Demir Ökçe, *Uçurum İnsanları*, *Martin Eden* gibi toplumcu gerçekçi kitapların yazarı Jack London’un yaşamına bakalım mesela. Kendi diliyle pislik ve sefaletten başka bir şeyin olmadığı, sanayi devrimiyle birlikte çalışma hayatının en vahşi olduğu dönemde daha 14 yaşına varmadan işçiliğe başlamış, Amerika’da toplumun en alt tabakasında yoksulluk içinde yaşamıştı London. O, dünyaca

ünlü romanlarını da işte bu çileli yaşamın içinden çıkardı. “İşçi sınıfı içinde doğdum. Heves, tutku ve idealleri erken yaşta keşfettim ve çocukluğumda bunları tatmin etmeyi kendime dert edindim” diyen London, kısa süren hayatı boyunca eserlerinde işçilerin yaşamını, mücadelesini anlatır, kapitalizmin dizginsiz sömürsünü teşhir eder.

Prusya Krallığı’nda, London’un aksine varlıklı bir ailede dünyaya gelen Engels ise daha küçük yaşlarda köhne burjuva gelenekleri sorgulamasıyla fabrikatör babasının pek tasvip etmediği bir evlat olur. Ancak işçi sınıfı onu bağrına basar, arkasından yürür. 20’li yaşlara geldiğinde işçi sınıfı mücadelesinin her safhasında övünçle yer alır, fikirler üretir, kitaplar yazar... Babasının servetinin başına geçip rahat bir şekilde yaşayabilecekken, hatta üstün zekâsı ve yetenekleriyle kariyer ve sermaye sahibi olabilecekken o tüm bunları, işçilerin sırtında asalak olmayı elinin tersiyle iter. Ezilen insanlıktan, işçi sınıfından yana olduğunu ilan ederek tıpkı Karl Marx gibi tüm hayatını insanlığın toplumsal kurtuluşu yolunda ortaya koyar.

Evet bugün karşımızda karamsar bir tablo var. Her sorunun bir kriz yumağına dönüştüğü bir dönemde tek tek insanlar umutsuzluk, güvensizlik ve gelecek kaygısı içerisindedir. Fakat **toplumsal mücadelenin bir parçası olmayı seçen insanların yaşamları sayesinde bu tablounun yaşamlarımızı umutla doldurmamızın, kendimizden başlayarak değişim yaratmamızın önünde bir engel olmadığını görebiliyoruz.** Gelin, son olarak bugüne kadarki en büyük toplumsal değişimin simgesi olan Ekim Devrimi’nin gerçekleştiği Rusya’dan bir örneğe bakalım.

Tüm hayatını despotik Çarlık rejimine karşı mücadeleye adanmış Bolşevik kadınlardan Kudelli, 75 yaşındayken gençlerle yaptığı bir sohbetle toplumsal sorunlarla ilgilenmenin “bilinçli yaşam” olduğunu ve bir insan olarak mutluluğu ancak böyle bir yaşamla bulduğunu anlatır. Bu sözler bugünün gençlerine, bizlere bir ipucu vermiyor mu? Öyleyse geçip giden zamanımızı, düşüncelerimizi koflukla dolduran, en güzel yıllarımızı çalan bu sistem karşısında sessiz ve hareketsiz kalmayalım. Bize dayatılan bencillığe, insani yönlerimizin yok edilmek istenmesine karşı duralım, birleşelim. Biz varız, sorunlarımız büyük ve can yakıcı ama aşılmaz değil. En önemlisi yalnızken değil birlikteyken mutlu, cesaretli ve güçlüyüz. ■

Erizihson Efsanesi ve Açgözlülük Meselesi

“Aç insan doyar ama açgözlü insan asla doymaz”, “Az açgözlülük, çok zarar getirir”, “Gözü tanede olan kusun, ayağı tuzaktan kurtulmaz”... Hemen bütün dillerde mala-mülke doymama, ihtiyacından fazlasını isteme halini anlatan açgözlülükle ilgili atasözü bulmak mümkündür. İnsana da topluma da zarar veren açgözlülüğü mahkûm eden pek çok anlatı da geçmişten günümüze kadar gelmiştir. İşte bu anlatılardan biri bugünümüze de ışık tutan, ibret verici bir sonla biten Erizihson efsanesidir.

Efsaneye göre bir zamanlar Erizihson adında bir kral yaşarmış. Yeni bir ziyafet salonu yaptırmak isteyen kral ormandaki ağaçları gözüne kestirmiş. Ormanın kutsal olduğu, asırlık ağaçların altında orman perilerinden tutun da kurtlardan kuşlara pek çok canlı yaşadığı ısrarla söylenmişse de kimseyi dinlememiş keyfine düşkün Erizihson! Adamlarıyla birlikte ormanın yolunu tutmuş, kibriden ormanın en ulu meşesine ilk baltayı da kendisi indirmiş. Güçlü bir inilti yükselmiş meşeden... Dünyadaki tüm kardeşlerini ağlatan güçlü bir inilti! Ancak ne çare; gözü o kadar aç, yüreği o kadar kör, elleri o kadar uğursuzmuş ki kralın, devam etmiş meşenin gövdesinde kocaman yaralar açmaya. Nice meşeyi ayırırvermiş köklerinden. Oracıkta bir daha asla doymamakla lanetlenmiş Erizihson.

O gece açlığın etkisiyle uyanmış kral ve seslenmiş hizmetkârlarına: “Derhal masa kurun! Havada, karada, denizde yiyecek ne varsa getirin!” Ama gelen yemekleri yedikçe daha da acıkmış. Zifiri bir karanlık gibi, derin bir uçurum, harlı bir ateş gibi yutmuş önüne geleni. Yuttukça misliyle istemiş. Ne var ki koca bir halkı doyuracak yemekler, okyanusları dolduracak sular yetmemiş uğursuza! Krallığındaki her şeyi yemiş Erizihson, geriye bir tek kızı kalmış. Onu da köle niyetine pazarda satıvermiş. Yukarıdaki tabloda aç gözünü doyurmak için kızını köle olarak satan Erizihson’u görüyorsunuz. Bir türlü doymayan ve artık yiyecek bir şey de bulamayan kral başlamış kendi kendini yemeye. Her gün biraz daha eksilmiş ve sonunda yok olmuş!

İsimleri başka, suretleri başka pek çok Erizihson yaşadığı dünyamızda, halen de yaşıyor. Yeryüzünün en zengin kıtası Afrika’da her 48 saniyede bir insan açlıktan hayatını kaybederken dünyanın en zengin iki kişinin toplam serveti 400 milyar dolar! Düşünün ki piramitlerin inşa edildiği beş bin yıl öncesinden günümüze dek her gün

kenara 220 bin dolar koysanız ancak bu parayı biriktirebilirsiniz! Bu akıldışılık sermaye için son derece normaldir, çünkü sermayenin iştahı sınırsızdır, tokluk duygusu yoktur. Hiçbir kapitalist yedi sülalesini kral gibi yaşatacak parayı kazandığı halde “bana yeter” demez. Tıpkı Erizihson gibi açgözlüdür, sermayenin büyüme hırsının cisimleşmiş hali, lanetin kendisidir.

Peki, dünyadaki tüm zenginliği ürettiği halde yoksullukla boğuşan işçi ve emekçiler için açgözlü denilebilir mi? İşçi Dayanışması’nda çıkan “Açgözlülük Sermaye Sınıfına Özgüdür!” başlıklı yazımızda şöyle demiştik: “Açgözlülük doymayı bilmemektir. Emek gücünden başka satacak bir şeyi olmayan işçinin tüketimi, onun ücretinin düzeyiyle sınırlıdır. Yani kapitalist düzende bir işçi gerçek ihtiyaçlarını hiçbir zaman karşılayamaz. Eksik tüketime mahkûm edilmiş, ürettiğinden payını alamayan, temel ihtiyaçlarını bile karşılayamayan bir insan neyin doyumsuzluğunu yaşayabilir?”

Yüzde 99’u sefil edip yüzde 1’i zengin eden bu sistemin tarihi, insan emeğinin ve doğanın sistemli bir şekilde yağmalanmasının ve talan edilmesinin tarihidir aynı zamanda. Bugün Türkiye’de Akbelen ormanını, Brezilya’da dünyanın akciğerleri kabul edilen Amazon ormanlarını yok eden Erizihsonların sistemidir kapitalizm! Daha fazla kâr uğruna ücretleri düşüren, çalışma saatlerini uzatan ve işçileri daha ağır koşullarda çalıştıran açgözlü para babalarının sistemi... Efsanemizdeki Erizihson’dan tek farkları taç giymiyor olmalarıdır. Kapitalist sistemin taşsız kralları tıpkı Erizihson gibi açgözlü ve körleşmiş durumdadır. Dünyayı 15 kez baştan yok edebilecek kadar nükleer silah üretmenin, ekolojik kriz dünyayı yok olmanın eşiğine getirmişken yağmaya, talana son sürat devam etmenin başka açıklaması olabilir mi?

Kendi habis karakterlerini aklamak için buldukları formül ise insana, insan doğasına kara çalmak, açlığa ve yoksulluğa mahkûm ettikleri emekçileri de açgözlü ilan etmek! Biz açgözlü değiliz, hak ettiğimizi istiyoruz. Hayatın güzelliklerinden payımıza düşeni istiyoruz. Örgütlü işçi sınıfı bu kahrolası sistemi yıkıp yerine insanın insana kul köle olmadığı, beraber üretip beraber paylaştığı bir özgürlük ve kardeşlik dünyası kurabilir. O dünya kurulduğunda ise tarih tüm Erizihsonları birer sefil olarak ancak ve zorbalığı, kibri ve açgözlülüğü mahkûm edecektir. ■

Türkiye'nin Dört Bir Yanında İşçi Mücadeleleri Artıyor

Türkiye işçi sınıfı, sermayenin ve iktidarın saldırıları altında nefessiz bırakılıyor. İğneden ipliğe her şeye gelen zamların karşısında ücret artışlarının çok düşük kalmasıyla reel ücretler eridi. Milyonların ücreti haline gelen asgari ücret açlık sınırının altında, emekli aylıkları keza öyle! Emekçilerden kesilen dolaylı ve dolaysız vergilerin artması da yoksulluğu daha da derinleştiriyor. Öte taraftan işçi ve emekçiler bu saldırılara karşı çıkamamaya diye temel hak ve özgürlükler ortadan kaldırılıyor, sendikalaşma başta olmak üzere bir bütün olarak örgütlenmenin önündeki engeller arttırılıyor. Toplumun sermayenin ve iktidarın saldırıları karşısında nefessiz ve hareketsiz bırakılmak istendiği böylesi bir süreçte işçi sınıfı saflarında örgütlülükle, dayanışmayla güçlendirilmesi gereken anlamlı mücadeleler filizleniyor.

Hak gasplarına karşı sendikalaşma ve direnişler artıyor

Türkiye'nin dört bir yanında işçiler, çalışma ve yaşam koşullarının kötüleşmesine yönelik tepkilerini grev ve direnişlerle ortaya koyuyorlar. Kendilerine dayatılan koşulları değiştirmek için sendikalaşan işçiler, patronların işten atma saldırılarına da geçit vermiyorlar.

Trendyol'un İstanbul Esenyurt deposunda DGD-SEN ve PTT-SEN'de örgütlenen işçilere yönelik sendikal baskıların artması ve işyeri sendika temsilcisinin işten atılması üzerine direniş başladı. İzmir Dikili-Bergama yolu üzerinde bulunan Agrobay Seracılık'ta çalışan 39 kişi Tarım-Sen'e üye oldukları için tazminatsız işten atıldı. Hakları gasp edilen işçiler eylemlere başladı. Kocaeli Çayırova'da faaliyet gösteren Amana Foods adlı gıda fabrikasında çalışan Türkiyeli ve Suriyeli işçiler anlamlı bir mücadele verip Koop-İş Sendikasında örgütlendiler. İşveren işçileri sendikadan istifaya zorladı, başaramayınca da işten attı. Sendika düşmanlığına boyun eğmeyeceklerini belirten işçiler eylemler gerçekleştirdiler.

İktidarın işçi düşmanlığı, hakkını arayan emekçilere tahammülsüzlüğü bu kez eğitim emekçilerinin eylemine yansıdı. Özel sektör öğretmenlerinin, asgari ücret dayatmasına karşı yapacağı basın açıklaması polis tarafından engellendi. 30 Ağustos'ta Taksim'de bulunan Türkiye Özel Okullar Derneğinin önünde bir araya gelen öğ-

retmenlere saldıran polis, 30 öğretmeni ters kelepçeyle gözaltına aldı. Özel sektörde çalışan öğretmenlerin çalışma koşulları ve ücretleri her geçen yıl daha da kötüleşiyor. Asgari ücret ya da daha da altında ücret dayatılan öğretmenler uzun zamandır eylemler yaparak seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Özel Sektör Öğretmenleri Sendikasında örgütlenen öğretmenler, 2014'te kaldırılan taban maaş uygulamasının geri getirilmesini, kendilerine kamudaki öğretmenlerle eşit ücret verilmesini talep ediyorlar.

Türkiye merkezli inşaat şirketi Yapı Merkezi'nin Tanzanya'daki demiryolu inşaatında çalışan yaklaşık 2 bin Türkiyeli işçi, 7 aydır maaşları ödenmediği için DİSK/Dev-Yapı-İş öncülüğünde direnişe başlamışlardı. Tanzanya'daki iş bırakma eylemi 13. gününde kazanımla sonuçlanırken Türkiye'ye dönüş yapan işçilerin şirketin Üsküdar'daki merkez binası önünde gerçekleştirdikleri direniş de sonuç verdi. Sendikaları öncülüğünde direnen işçiler taleplerini kabul ettirdi.

Öte yandan sendikal işyerlerindeki patronlar da işçilere düşük zam dayatıyorlar. Toplu sözleşme sürecinde grev kararı alan işyerlerinin sayısı da artıyor. Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) ile Sputnik Türkiye Bürosu arasındaki toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine başlayan grev devam ediyor. Kocaeli Gebze'de Corning Optik'te Lastik-İş üyesi işçilerin grevleri de coşkuyla sürüyor.

Yoksullaşmaya karşı giderek yayılan talep: Ek zam!

İktidarın yönlendirdiği TÜİK, enflasyon oranlarını düşük gösteriyor. Sendikaların imzaladığı toplu iş sözleşmeleri bundan olumsuz etkileniyor. İki veya üç yıl geçerli olmak üzere imzalanan sözleşmelerin ilk 6 ay veya ilk yıl zammı nispeten pazarlıkla belirlense de geri kalan dönemlerin TÜFE'ye endekslenmesi zamanla reel ücretlerin daha da düşmesine neden oldu. Yıllardır toplu iş sözleşmesi imzalanan sendikalı işyerlerinde ortalama ücretler asgari ücret bandına gerilemiş durumda. Bu durum sendikalı işyerlerinde yürürlükte bir sözleşme olmasına rağmen haklı olarak ek zam talebini doğuruyor.

Belediyeler ek zam talebinin giderek güçlendiği ve yayıldığı işyerlerinin başında geliyor. Bundan 10-15 yıl önce ortalama işçi ücretlerinin görece yüksek olduğu belediyelerde bugün işçilerin çoğunluğu asgari ücrete çok yakın bir ücret alıyor. Ağustos ayı içerisinde Türkiye'nin dört bir tarafındaki onlarca belediyede ek zam talebiyle iş bırakma eylemleri gerçekleştirildi. Ankara'da Mamak, Etimesgut ve Yenimahalle belediyelerinde, Kocaeli'de Dilovası Belediyesinde, İzmir'de Bayraklı, Bornova ve Buca Belediyelerinde işçiler yaptıkları eylemlerle ek protokol istedi. İstanbul'da Silivri, Bayrampaşa ve Esenler belediyelerinde işçiler, üyesi oldukları Hizmet-İş'e de tepki göstererek kendi inisiyatifleriyle iş bıraktı.

İstanbul'da Genel-İş'in örgütlü olduğu Kartal ve Kadıköy belediyelerinde ve Belediye-İş'in örgütlü olduğu Avcılar Belediyesinde işçiler ek protokol talebiyle iş bırakma eylemleri gerçekleştirdi. İBB'ye bağlı Ağaç AŞ'de çalışan DİSK/BTO-Sen üyesi işçiler ise ek zam taleplerini 9 gün boyunca gerçekleştirdikleri direniş sonucu kazandı. Pek çok belediye yönetimi işçilerin talebini kabul etmek zorunda kalırken ek zam eylemleri bir belediyeden diğerine yayılmaya devam ediyor.

Antep, 2022'de olduğu gibi bu yıl da işçi eylemlerinin yayıldığı bir sanayi kenti olarak dikkat çekiyor. Geçtiğimiz dönem Antep'ten pek çok firma Türkiye'nin ilk 100 büyük şirketi arasına girerken, tekstil sektörünün yoğunlaştığı kentte patronlar ihracat rekorları kırıyor. İşçilerse sefaletle mahkûm edilmiş durumdadır. Hal böyleyken Temmuz ayında asgari ücrete yapılan zam sonrası pek çok tekstil fabrikasında ek zam eylemleri başladı. Şireci Tekstil, Boyar Kimya, MDZ İplik, Artemis Halı ve Ahenk Halı'da işçilerin talepleri büyük oranda kabul edilirken Gama Tekstil ve Erkaplan'da eylemler devam ediyor. Erkaplan patronu, işçilerin ücret taleplerini kabul etmek zorunda kalmış ama üyesi oldukları BİRTEK-SEN'den istifa etmelerini şart koşmuştu. Bunu kabul etmeyen işçiler sendikal hakları için direnişe devam etme kararı aldılar.

Ek zam talebinin yayıldığı önemli işkollarından bir diğeri de savunma sanayi oldu. Türk-İş'e bağlı Harb-İş Sendikasının İstanbul, Ankara, Kocaeli ve Kayseri şubelerinde örgütlü işçiler kent meydanlarında toplanarak taleplerini yükseltti.

Enerji-Sen'in çağrısıyla İBB önünde toplanan İSKİ, İGDAŞ ve Enerji AŞ işçileri de düşük ücretler başta olmak üzere çalışma koşullarının iyileştirilmesi için eylem yaptı. Öte yandan Tunceli Fırat Elektrik Dağıtım AŞ'de (FEDAŞ) çalışan DİSK/Enerji-Sen üyesi işçilerin 9 Ağustos'ta düşük ücret ve güvencesiz çalışma koşullarına karşı başlattıkları eylemler de devam ediyor.

Önümüzdeki dönemin belirleyici işçi mücadelelerinden biri olan metal işkolundaki grup toplu iş sözleşme süreci ise Birleşik Metal-İş'in ön zam talebiyle açıldı. Özel sektördeki en büyük ve en kapsamlı sözleşme süreci olan, sadece metal işçilerini değil tüm işçi sınıfını ilgilendiren süreç metal işçilerinin eylemleriyle devam edecek. Metal işçileri geçtiğimiz Ocak ayında yaptıkları eylemlerle MESS'e tarihinde ilk kez ek zam vermeyi kabul ettirmişlerdi. ■

Yaşam Adil Olmadan Ölüm Adil Olur mu?

“Buyrun oturun dostlar hoş gelip sefalar getirdiniz.”

İşçi sınıfının şairi Nâzım Hikmet, Ölüme Dair şiirinde bu dünyadan göçüp giden ve hapisanedeki hücrelerinde uykusundayken ona misafir olan üç dostunu bu dizeyle karşılar. Şiirde dostlarının yoksullukla geçen yaşamlarının ardından gelen ölümlerini bir Acem şairinin sözleri üzerinden sorgular: “Bir eski Acem şairi «Ölüm âdildir» diyor, «aynı haşmetle vurur şahı fakiri.»” Nâzım’ın ölümlerini, İranlı şairin bu sözü karşısında şaşırır, sözün anlamsızlığı karşısında efkârlanır ve öfkeyle dolarlar. Hatta bu sözün acımasızlığından olsa gerek odayı terk edip giderler. Çünkü o dostlarından biri gemiye kömür yüklerken iş kazasında, biri sıtmadan ve diğeri sefalet, kahır ve hastalıktan ölmüştür. Nâzım şiirinde dostlarının tercüman olduğu hislerini şöyle dile getirir: “**Biliyorum, ölümün âdil olması için hayatın âdil olması lâzım, diyorsunuz...**”

Düşünelim, hayat bizim için ne ifade ediyor? Mesela ölümle burun buruna gelenler “hayatım gözümün önünden film şeridi gibi geçti” derler. İşte kendi hayatlarımızda bu film şeridinde baktığımızda ev-iş döngüsü dışında ne görebiliyoruz? Yetindiğimiz kısa mutluluklarımız, küçük hayallerimiz, derin sorunlarımız... Peki başka? “Dünyanın güzelliklerini gördüm, doyuya yaşadım, çalıştım ama karşılığını da aldım, çocuklarıma güzel bir hayat bıraktım” diyebiliriz mi? Diyemiyoruz. Bu sistemde işçi ve emekçilerin yaşamı yıpratıcı, kahırlı. Her gün yorğun yürünen sokaklar, her ay sonu tutmayan hesaplar, bitmeyen ekmek kavgası, gelecek kaygısı...

Bugün dünyada yaklaşık 8 milyar insanız. Ve 8 milyar insanın yüzde 1’lik en zengin kesimi yaratılan toplam zenginliğin yaklaşık yarısını ele geçirmiş durumda. Yani bir avuç insan milyonların hayatını sömürerek uzun ve gösterişli bir hayat yaşıyor. Elbette yaşamları gibi ölümleri de işçilerinkiyle aynı olmuyor. Öyle ya patronlar ne bakımsızlıktan, ne sıtmadan, ne açlıktan, ne de çalışırken ölüyor. Emekçileri sömürerek servet sahibi olanlar ya villasının odasında, ya kayak tatilinden dönerken helikopter kazasında ya da batan Titanik gemisini görme hevesiyle ölüyorlar. İşçiler ise çalışırken iş cinayetlerinde, işe giderken servis kazalarında ölüyor. Sağlıklı beslene-

meyen, doğru düzgün tedavi olamayan işçi çocukları basit hastalıklardan ölüyor.

Sahi nasıl anlatılır 11 yaşında fındık toplamaya giden, topladığı fındıktan biraz olsun nasiplenmek isterken yaşamdan kopan çocuk işçiye ölümün adil olduğu? Soma’ya, Ermenek’e, Amasra’ya nasıl anlatılır macera peşinde ölen sermaye sahibiyle maden işçisinin “aynı haşmetle” göçüp gittiği? Ermenek’te madeni su bastığını öğrenince “oğlum yüzme bilmezdi” diyen annenin yüzüne nasıl bakılır “ölüm adil” derken? Önceliğin para kasalarına verildiğini bilmeden umutla enkaz altından çıkarılmayı beklerken ölenlere, göç yollarında karanlık sulara gömülenlere, bombalarla inleyenlere, daha ana rahmindeyken ölümle tanışanlara ve daha nicesine...

Ama hatırlayalım, iktidar sözcüleri hiçbir utanç duymadan madende ölen işçilere “güzel öldüler” demişlerdi. Depremde ölenlerin ardından “kader”, selde ölenlerin ardından “15 kişi öldü ama toprak da suya doydu” açıklamaları yapmıştı. İşte bu sözler egemenlerin zihniyetini de adalet anlayışını da vicdanını da ortaya koyuyor. Ağgözlü egemen sınıf bir yandan felaketler yaratıp tüm dünyaya ölüm tohumları saçarken öte yandan kendileri daha uzun yaşayabilmek için uğraşılıyor. İnsanlığı ve dünyayı yok etme pahasına savaşlar çıkartan, nükleer silahlar üreten, ormanları yok eden, hayvanları katleden, yerkürenin ısı dengesini bozan, ekolojik krize yol açarak tüm yaşamı tehdit eden kapitalistler milyonlarca dolar akıtıp kendilerine adalar satın alıyor, sığınaklar inşa ettiriyorlar. Ne için? Kendi yarattıkları kaosta ölmek, yaşamaya devam edebilmek için. İşte kapitalistlerin adaleti!

Bu sistem her yönüyle akılsızdır. Akılsız olan bir sistemden adalet de doğruluk da güzellik de beklenemez. Fakat bu anlatılanlardan çıkaracağımız sonuç karamsarlığa düşmek değil, Nâzım’ın şiirindeki dostları gibi öfkelenip kabuğuna çekilmek de değil, tam tersine sınıfımıza yapılan bu haksızlıklar karşısında öfkemizi iradeye, mücadeleye dönüştürmektir. Herkesin hakça üretip paylaştığı, adil bir yaşam bize altın tepsiyle sunulmayacak. İşte tam da bu nedenle **daha güzel bir dünyada yaşamayı kendimize, kendi sınıfımıza hak görmeli ve yaşamda da ölümdede adil olmayan bu sisteme karşı birleşmeliyiz.** ■

Rus işçi sınıfının romancısı Maksim Gorki, 1907'de, mücadeleci bir işçinin ve annesinin yaşamına odaklandığı; zorbalığa karşı direnç, geleceğe karşı umut aşılayan bir roman kaleme alır: ANA!

Alman şair, tiyatro yazarı ve yönetmeni Bertolt Brecht, 1931'de bu romanı tiyatroya uyarlar. Emekçilerin bir kez daha milliyetçilikle birbirine kırdırıldığı bu yıllarda Brecht, ANA oyunuyla anlamlı bir mesaj verir: "Bizim için milletler arasında ayrı gayrı yok." Bütün Almanya'yı dolaşır oyun, seyirci rekorları kırar.

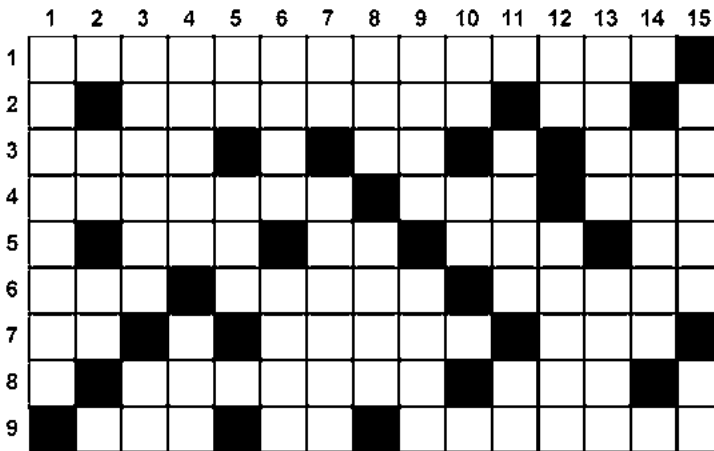
Yıl 1974. Ankara Sanat Tiyatrosu (AST) Türkiyeli emekçilerle buluşturur Ana oyununu! Yıllarca kapalı gişe oynayan oyunun müzikleri de dillere destan olur. 1 Mayıs Marşı mesela, bu oyunun müziğidir! Ezilenlerin ezgili yüreği Ruhi Su'nun sesinden dinlemeye alıştığımız "Boşa Didinmek Fayda Vermez" şarkısı da. Gorki, Brecht ve Ruhi Su... Farklı coğrafyalarda, farklı tarihlerde yaşamış işçi sınıfının üç sanatçısı... İşçi sınıfının mücadelesinden beslenmiş, o mücadelenin verdiği ilhamla sanat eserleri üretmiş yürek işçileri... Tarihin içinden bize verdikleri mesaja kulak verelim:

Boşa Didinmek Fayda Vermez

Boşa didinmek fayda vermez
Her geçen gün daha beter dünden
Böyle gelmiş böyle gitmez
Sömürü zulüm devam etmez
Kaldırmadıkça başlarımızı
Sefaletimiz bitmez!

Elindeki bu boş tencere
Dolar mı kendi kendine
Eğer razı olursan sen
Kendi kötü kaderine
Kaldırmadıkça başlarımızı
Sefaletimiz bitmez!

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. İşçinin çalıştığı süre boyunca her bir yıl için almaya hak kazandığı ama sermaye sınıfının da göz koyduğu para.
2. İşçiler için toplanan ama daha çok patronlar yararına kullanılan fon. Gramın kısaltması.
3. Bebek yiyeceği. Manganın simgesi. Yaşlı olan (insan veya hayvan).
4. Isıya ve kimyasal etkilere dayanıklı bir cam türü. Dolaylı anlatım. Çok taneli bir meyve.
5. Kürtçede amca. Avrupa Birliği kısaltması. Fakat. Röntgenyumun simgesi.
6. Açık seçik olan, anlaşılmaz yanı bulunmayan. Erişmek, ulaşmak. En fazla.
7. Yüzyılın kısaltması. Arzu. Üye.
8. Sanatla yapılmış şeyler, sanat eserleri. Sıradan, hiçbir özelliği olmayan.

9. Yükseliyor yapı kan "... içinde (Nâzım Hikmet'in Yapıcılar şiirinden). Gine'nin internet kodu. Mersin'in bir ilçesi.

Yukardan Aşağıya

1. Politika, ekonomi, kültür vb. alanlarda belirli bir süredeki etkinlik dönemi.
2. Siyasi iktidar yanlısı yayın yapan resmi haber ajansı. Bir seslenme ünlemi.
3. ...'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak. Kuzu sesi.
4. Başörtüsü, yazma. Genişliği az veya yetersiz olan.
5. Milattan Sonra'nın kısaltması. Mesele kelimesinin seslileri.
6. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun kısaltması. Kentin tümünü ya da bir bölgesini kuşatan yol.
7. Çok karıştı. Karadeniz'de bir şehir.
8. Zalim kelimesinin sessizleri. Yunancada ikinci harf.
9. Çok küçük veya kısa. Yağlı, mayalı veya mayasız hamurdan yapılan çörek.
10. İşyerlerinde genelde patronun çıkarlarını işçiler karşısında savunan ve işçi alımlarını yapan bölümün kısaltması. Su.
11. Delik ve yırtığı uygun bir parça ile onarma, kapatma. İsim.
12. Gümüşün simgesi. Farsça ve Kürtçede özgür.
13. Demiryolu üzerinde hareket eden insan ve yük taşımacılığında kullanılan araç, şimendifer. Engelleri yenme kararlılığı.
14. Karıştırma, birbirine katma.
15. Normal şartlarda kamu hizmetlerine harcanmak üzere hükümetin doğrudan veya dolaylı yoldan topladığı para. Müzikte yedinci nota.

Önceki Bulmacanın Çözümü

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	A	K	B	E	L	E	N	H	A	R	E	K	E	T
2	Ç	A	L	M	A	A	M	A	H	A	L	R		
3	G	R	S	T	A	T	R	A	R	O	K	A		
4	Ö	M	A	A	Ş	U	R	B	A	R	O	K		
5	Z	N	L	A	R	K	A	D	A	Ş	L	E		
6	L	A	N	İ	M	A	N	A	A	L	A			
7	Ü	P	I	R	A	S	A	L	M	İ	Ç	O		
8	Y	R	E	A	Y	A	K	A	R					
9	P	A	L	A	M	U	T	C	O	R	N	I	N	G

12 Eylül'den Önce 12 Eylül'den Sonra

Yaşadığımız topraklarda 43 yıl önce bir askeri faşist darbe gerçekleştirildi. **12 Eylül darbesinin hedefi işçi sınıfına geçişini unutturmak, toplumsal muhalefetin önünü kesmek ve bu sayede geleceği sermaye sınıfı lehine şekillendirmektir.** Nitekim 12 Eylül darbesinin öyle büyük etkileri oldu ki ekonomik, siyasal, toplumsal alanda olup biten her şey “darbe öncesi ve darbe sonrası” olarak çok belirgin şekilde ayrılıyor. Bugün farkında olalım ya da olmayalım 12 Eylül darbesinin şekillendirdiği bir toplumda yaşıyoruz ve 12 Eylül rejimiyle hesaplaşamamanın bedelini ödüyoruz. Ne acıdır ki bugün işçilerin çoğunluğunun 12 Eylül öncesi dönem ve darbe hakkında, içinde bulunduğumuz durumun nedenleri hakkında neredeyse hiç fikri yok. Oysa 12 Eylül 1980 darbesinin nedenlerini ve hedeflerini bilince çıkarmazsak saldırılara karşı durmamız mümkün olamaz.

Haklarımıza yönelik saldırıları, artan baskıları, alım gücümüzün düşmesini, büyüyen yoksulluğumuzu düşünelim. Bugün pek çok işyerinde iş bırakma eylemleri olsa da bunlar tek tek işyerleriyle ve daha çok ücret mücadelesiyle sınırlı kalıyor, birleşerek kitlesel bir harekete dönüşmüyor. Artan vergi yüküne, hayat pahalılığına, zamlara, baskılara karşı yapılan protestolar cılız kalıyor. Siyasi iktidar işçilerin eylemlerini “yaptığınız yasal değil” diyerek ya da polis ve jandarma baskısıyla engelliyor. İşçilerin büyük kısmı sorunları çözümsüz, durumu ümitsiz görüyor, günü kurtarmaya çalışıyor. Oysa 12 Eylül darbesinden önce Türkiye’de bambaşka bir toplumsal atmosfer vardı.

1960’larda uyanışa geçen işçi sınıfı 70’lerde şahlanarak ayağa kalkmıştı. İşçiler hızla sendikalaşıyor, grevlerle, eylemlerle ekonomik ve demokratik haklarını genişletiyorlardı. Derneklerde, gençlik ve kadın örgütlerinde, sosyalist partilerde örgütleniyorlardı. Haklı talepleri söz konusu olduğunda “yasal mı değil mi” diye sormadan eyleme geçiyorlardı. Sadece haklarını korumak için değil esas olarak yeni haklar ve kazanımlar elde etmek için mücadele ediyorlardı. Fabrikaları işgal ediyor, iş yavaşlatıyor, aylar süren grev ve direnişler yapıyorlardı. Hak grevi, dayanışma grevi, siyasi grev yapmaktan geri durmuyorlardı.

O yıllarda köyden kente göçen ve hiçbir işçilik deneyimi olmayan emekçiler fabrikalara girdiklerinde sendikayla, dayanışma ve mücadele kültürüyle tanışıyorlar, sınıf

bilinci kazanıyorlardı. İşçileri istedikleri gibi sömüremeyen patronlar bu durumdan son derece rahatsızdı. Türkiye İşverenler Sendikası, 12 Eylül’den birkaç ay önce yaptığı genel kurulda ücret artışlarının önünün alınmasını, kıdem tazminatına tavan getirilmesini ve fona devredilerek kaldırılmasını, grev hakkının sınırlandırılmasını ve belirli bir süreyi aşan grevlerin yasaklanmasını talep ediyordu. **İşte 12 Eylül rejimi, patronların bu ve benzeri taleplerini birer birer hayata geçirecekti.**

11 Eylül 1980 günü 54 bin işçi grevdeydi. 12 Eylül sabahı darbecilerin ilk işi grev çadırlarını söktürmek oldu. Türk-İş hariç tüm sendikalar, partiler ve dernekler kapatıldı. Grev ve her türlü işgal, boykot, iş yavaşlatma yasaklandı. Kıdem tazminatına tavan uygulaması getirildi. Siyasi grev, dayanışma grevi, hak grevi yasaklandı. Emekli aylığının hesaplanmasında değişiklik yapılarak maaşlar düşürüldü. Asgari ücret üzerindeki vergi yükü artırıldı. 12 Eylül faşizmi özelleştirmelerin, güvencesiz ve esnek çalışma biçimlerinin, taşeronlaşmanın da önünü açtı.

12 Eylül darbesinin en büyük zararıysa, toplumun hafızasına indirdiği ağır darbe oldu. İşçilerin hafızası olan örgütler dağıtıldı, mücadeleciler sendikacılar, deneyimli, öncü işçiler fabrikalardan uzaklaştırıldı, cezalandırıldı. Geçmişle gelecek arasındaki köprü yıkıldı, darbe öncesinin mücadele deneyimleri yeni nesil işçilere taşınmadı. Toplum baskı ve şiddetle susturuldu. 1980’ler ve 90’lar boyunca kentlere gelen emekçiler bu kez ağır çalışma koşulları ve düşük ücretlerle, örgütsüz ve sindirilmiş işçilerle karşılaştılar. Mücadeleden bihaber, hafızasız, sınıf bilincinden ve dayanışma kültüründen yoksun yetiştiler.

Bugün işçilerin dayanışma ve mücadele kültürü zararıysa, hak arama bilinci, sınıf bilinci solmuşsa, işçiler sendikalaşma ve örgütlenme fikrine uzaksa, sendikalaşma oranı son 40 yılın en düşük seviyesine gerilemişse bunun temel nedeni 12 Eylül faşist darbesidir. İşçi düşmanlığında sınır tanımayan siyasi iktidarsa 12 Eylül’ün açtığı yoldan yürüyerek işçiler arasında yapay kutuplaşmayı derinleştiriyor, hak gasplarını ve saldırıları hayata geçiriyor. Dün 12 Eylül’ün hesabını sormayan işçi sınıfı bugün siyasi iktidarın saldırılarına güçlü bir karşı koyuş sergileyemiyor. Demek ki iktidarın saldırılarına karşı koymanın ve geleceği kazanmanın ilk şartı geçmişte bilmek ve aynı mücadele ruhuyla birlik olmaktır. ■